

Sygn. akt I C 1820/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

5 lutego 2021 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku I Wydział Cywilny

w składzie :

--	--

Przewodnicząca: sędzia Kamila Przeczek

Protokolant: stażysta Edyta Stanek

po rozpoznaniu 5 lutego 2021 r. w R.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwotę 505,57 zł (pięćset pięć złotych pięćdziesiąt siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 20 grudnia 2017 roku;
2. zasądza od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w R. kwotę 387,00 zł (trzysta osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sędzia Kamila Przeczek

Sygn. akt. I C 1820/20

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. domagała się zasądzenia od pozwanej (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 505,57 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 20 grudnia 2017 r., a także zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że 3 lipca 2014 r. wierzyciel pierwotny J. S. zawarł z Bankiem (...) Spółki Akcyjnej w W. (obecnie (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W.) umowę o kredyt konsumencki w wysokości 22.000 zł na okres od 3 lipca 2014 r. do 3 listopada 2020 r. Prowizja za udzielenie kredytu wynosiła 1100 zł. Wierzyciel pierwotny spłacił kredyt przed terminem, wobec czego pozwana winna zwrócić wierzycielowi proporcjonalny zwrot prowizji przypadający za okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy tj. kwotę 505,57 zł. Wskutek umowy z 20 maja 2020 r. powódka nabyła na podstawie umowy przelewu wierzytelności wskazaną wierzytelność.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 10 września 2020 r. uwzględniono powództwo.

W sprzeciwie pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana przyznała stan faktyczny opisany w pozwie. Jednocześnie podniosła zarzut nieważności umowy przelewu wierzytelności z uwagi na brak podstawy prawnej, a także nie wykazanie legitymacji procesowej powoda. Podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Rybniku. Uzasadniając zarzut niewłaściwości miejscowej sądu podniosła, iż w sprawie powinien mieć zastosowanie art. 30 k.p.c., zgodnie z którym powództwo przeciw osobie prawnej winno być wytoczone według miejsca jej siedziby. A w sprawie brak podstaw do skorzystania z przepisów regulujących właściwość przemienną. Powód dochodzi bowiem roszczeń opierając się bezpośrednio na regulacji ustawowej a to z ustawy o kredycie konsumenckim, a nie z umowy łączącej strony.

Sąd ustalił, co następuje:

3 lipca 2014 r. J. S. zawarł z Bankiem (...) Spółka Akcyjna w W. umowę kredytu (kredyt konsumencki), na podstawie której Bank udzielił mu kredytu w wysokości 22.000 zł, w tym koszt prowizji za udzielenie kredytu wyniósł 1.100 zł. Kredytobiorca zobowiązał się dokonać całkowitej spłaty kredytu do dnia 3 listopada 2020 r. Zgodnie z § 18 umowy kredytobiorca był uprawniony do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w Umowie.

Dowód: umowa o kredyt (k. 20-22), okoliczność bezsporna.

J. S. w dniu 5 grudnia 2017 r. dokonał wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu.

Dowód: potwierdzenie spłaty BIK k.23-24.

30 kwietnia 2015 r. nastąpiła fuzja prawna Banku (...). W dniu 30 marca 2019 r. Bank (...) S.A. w W. zmienił nazwę na (...) Bank (...).

Dowód : odpis KRS pozwanej k.9-16.

Umową z 20 maja 2020 r. J. S. dokonał cesji wierzytelności z tytułu wspomnianej na wstępie umowy kredytu na rzecz M. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R.. O fakcie tym zawiadomiono Bank.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności (k. 25-27), zawiadomienie (k. 28), aneks do umowy cesji (k.70)

Wezwaniem nadanym 15 lipca 2020 r. (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. wezwała (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej w W. do zapłaty kwoty 505,57 zł w terminie 7 dni od doręczenia wezwania.

Dowód: wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania (k.29-31)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie oświadczeń stron w zakresie, w jakim nie były one kwestionowane przez stronę przeciwną. Sąd uwzględnił także dowody z dokumentów przedłożonych przez strony w toku postępowania, których prawdziwość nie była przez nie kwestionowana i które nie budziły wątpliwości Sądu co do swej wiarygodności, a zatem brak było podstaw do odmowy dania im wiary. W ocenie Sądu umowy przelewu wierzytelności, wbrew twierdzeniom pozwanej, stanowiły dowód na okoliczność przejścia uprawnień oraz legitymacji czynnej powódki. Nie trafny był również zarzut braku causy przelewu wierzytelności. Przedmiot umowy został w sposób jasno określony – przelew wierzytelności cedenta wobec banku w postaci części prowizji uiszczonej w związku z udzieleniem na podstawie umowy kredytu. Warunki finansowe znalazły swoje miejsce w załączniku, który stanowi integralną część umowy przelewu wierzytelności.

Sąd pominął wniosek dowodowy pozwanej o zobowiązanie powódki do złożenia załącznika nr 1 do umowy przelewu wierzytelności albowiem załącznik ten został przez powódkę załączony zgodnie z żądaniem.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Ze względu na nieuwzględnienie wyżej wspomnianych zarzutów pozwanej, ostatnią kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było ustalenie okoliczności, czy powodowi przysługuje zwrot proporcjonalnej (do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy) części prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu. Pozwana nie kwestionowała sposobu wyliczenia wysokości dochodzonej części prowizji oraz daty jej wymagalności.

Zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), całkowity koszt pożyczki (kredytu konsumenckiego) obejmuje wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Zgodnie z § 18 umowy z dnia 23 lipca 2014 roku łączącej pozwaną i wierzyciela pierwotnego, kredytobiorca miał prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie.

Roszczenie powódki znajdowało swoją podstawę w treści art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993), zgodnie z którym, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym

w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Powołany przepis stanowi implementację prawa unijnego, tj. art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady numer 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady numer 87/102/EWG, wedle którego konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

W doktrynie i orzecznictwie art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) jest przedmiotem rozbieżnych poglądów. Część komentatorów i judykatury stoi na stanowisku, iż powołany przepis nie obejmuje prowizji przygotowawczej, która stanowi wynagrodzenie kredytodawcy za czynności związane z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Przepis ten dotyczy bowiem jedynie takich świadczeń kredytobiorcy, których wysokość lub powstanie zależy od okresu kredytowania, czyli okresu, na jaki udzielono kredytobiorcy kredytu. Dlatego też redukcja kosztów określonych w art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) powinna dotyczyć należności naliczanych okresowo. Obowiązek obniżenia całkowitego kosztu kredytu odnosi się bowiem wyłącznie do kosztów rozłożonych w czasie. O tym, czy dany koszt jest rozłożony w czasie, nie decyduje termin jego wymagalności ani też fakt kiedy konsument go faktycznie poniósł, ale okres, do którego odnosi się ten koszt. Przeciwnicy powołanego stanowiska opowiadają się za prokonsumencką wykładnią art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) podnosząc, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego przez kredytobiorcę przysługuje mu roszczenie o obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu (w tym prowizji przygotowawczej) proporcjonalnie do skrócenia okresu kredytowania. Powyższy pogląd podziela Sąd rozpoznający niniejszą sprawę.

Nie można również pominąć faktu, iż w związku z rozbieżnościami w orzecznictwie sądów powszechnych w dniu 11 czerwca 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie zadał pytanie prejudycjalnego Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej ((...)). Skład orzekający zapytał (...), czy konsument, w przypadku dokonania wcześniejszej spłaty swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt, uprawniony jest do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, w tym również o koszty, których wysokość nie jest zależna od długości trwania tej umowy o kredyt.

Rzecznik (...) przedstawił stanowisko, z którego wynika, że przepis art. 49 ust. 1 u.k.k. należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tymże redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie. Interpretacja art. 49 u.k.k. dokonana przez Rzecznika (...) została potwierdzona przez wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: (...) lub Trybunał) z dnia 11 września 2019 r. w sprawie (...) Sp. z o.o. przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S., (...) S.A. oraz (...) Bank S.A. C-383/18 (dalej: wyrok w sprawie L. lub wyrok (...)), a następnie przez uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2019 r. III CZP 45/19 (dalej również jako: uchwała Sądu Najwyższego). Zgodnie z powyżej wskazaną uchwałą Sądu Najwyższego, przewidziane w art. 49 ust. 1 u.k.k. uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu. W świetle powyższego, prezentowanie przez kredytodawców interpretacji odmiennej jest nieuprawnione.

Jednocześnie, niezależnie od powyższego, na marginesie jedynie wskazać należy, że pozwana nie zdołała wykazać, ażeby prowizja pobrana w kwocie 1.100 złotych przy zawieraniu umowy kredytu z dnia 3 lipca 2014 roku była kosztem pozwanej niezależnym od czasu trwania umowy. Nie ulega wątpliwości, że umowa pomiędzy pozwaną a pierwotnym wierzycielem została sporządzona i zawarta z wykorzystaniem wzorca umownego, którego twórcą jest pozwana. Pozwana jednakże nie zawarła w jej treści ani definicji prowizji z tytułu udzielenia pożyczki, ani zapisu, że stanowi ona koszt jednorazowy i prowizja taka nie podlega proporcjonalnemu zmniejszeniu na podstawie art. 49 ust.1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w przypadku wcześniejszej spłaty, brak jest również w umowie wskazania, co składa się na ową prowizję, w tym w szczególności, że znaczną jej część stanowią koszty bezpośrednie związane z udzielonym kredytem, np. prowizja dla pośrednika. Zgodnie zaś z treścią art. 385 § 2 k.c. wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały, a postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta.

Odnosząc się natomiast do zarzutu braku przyczyny prawnej, w pierwszej kolejności należy wskazać, że przelew wierzytelności nie prowadzi do zmiany tożsamości stosunku zobowiązaniowego. Pierwotny stosunek zobowiązaniowy wygasa, a w jego miejsce powstaje nowy stosunek prawny cedenta z dłużnikiem. W sytuacji, gdy przelew dochodzi do skutku w drodze umowy czysto rozporządzającej, ważność przelewu wierzytelności zależy od istnienia ważnego zobowiązania do przeniesienia wierzytelności. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w licznych i zgodnych wypowiedziach judykatury i doktryny (por. K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2005, s. 135; W. Czachórski, zobowiązania, 207, s. 395; G. Pieniek, Komentarz, T. I, 2006, s. 664; A. Szpunar, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 1998 r., III CKN 387/97, PPH 1999, nr 4, s. 47; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 253/06, OSNC 2007, nr 9 poz. 141). Przedłożone umowy cesji, na podstawie których powódka wywodzi swoje prawo do wierzytelności z tytułu spłaty kredytu określa w sposób szczegółowy podstawę prawną istnienia roszczenia zobowiązaniowego, essentialia negotii umowy pożyczki. Powód zatem jest wyposażony w legitymację czynną zgodnie z art. 509 k.c., który stanowi, iż wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Z kolei norma zawarta w art. 510 § 1 k.c. stanowi, iż umowa sprzedaży, zamiany, darowizny lub inna umowa zobowiązująca do przeniesienia wierzytelności przenosi wierzytelność na nabywcę, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej albo że strony inaczej postanowiły. Wskazać należy, że cedent i cesjonariusz w ramach łączącego ich stosunku prawnego zobowiązani są uzgodnić kauzę w sposób wyraźny bądź dorozumiany, ale nie muszą jej ujawniać na zewnątrz, zwłaszcza dłużnikowi. Przelew ma charakter nabycia pochodnego i nie wymaga zgody dłużnika. W przypadku ewentualnego naruszenia w umowie cesji praw konsumenta, temu drugiemu zawsze służy możliwość dochodzenia swoich praw w odrębnym procesie. Zarzut pozwanego w tej kwestii uznać zatem należało za nieuzasadniony.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie § 18 umowy kredytu z dnia 3 lipca 2014 roku w zw. z art. 49 ust. 1 w zw. z art. 5 pkt 6 w zw. z art. 52 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 roku, poz. 993) w zw. z art. 481 § 1 k.c. Sąd w punkcie pierwszym wyroku zasądził od pozwanej (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 505,57 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 20 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty. Podstawą naliczania odsetek był art. 52 ustawy o kredycie konsumenckim.

Sąd nie uwzględnił wniosku o przekazanie sprawy, sprawa niniejsza ma charakter konsumencki, a powódka opiera żądania bezpośrednio na postanowieniach umowy zawartej z pozwaną. Tym samym Sądem właściwym w sprawie jest Sąd właściwości ogólnej powódki.

O kosztach procesu Sąd orzekł na zasadzie odpowiedzialności za wynik procesu, tj. na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zasądzając od pozwanej na rzecz powoda kwotę 387 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 100 złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwotę 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwotę 270 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego (§ 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych).